Bilag A - Arealanalyse

Indhold

1 Introduktion 1

2 Analyse 2
2.1 Fremgangsmåde for Analysen 3

3 Resultater 5
3.1 Kommunale arealer 5
3.2 Statsejede arealer 6
3.3 Privatejede arealer 7

4 Fokusområder: 8
4.1 Eskemose skov og naturarealer syd for Sjæslø 10
4.2 Vaserne og Frederikslund Skov 10
4.3 Kikhanerenden (økologisk forbindelse) 12
4.4 Maglemosen 13
4.5 Furesøpark Skov 14

1 Introduktion

Arealanalysen har to hovedformål, som skal anvendes til at prioritere biodiversitetsstrategiens initiativer i forhold til (1) beskyttelse og (2) aktiv naturforvaltning: (1) Arealer med den største naturværdi og biodiversitet er vigtige at fokusere på i forhold til bevarelse og beskyttelse. (2) Arealer med lavere naturkvalitet kan rumme potentialer for naturforbedring. Viden om den geografiske placering af de værdifulde naturarealer i begge grupper viser om arealerne ligger isoleret eller står i forbindelse med andre naturområder.

På kommunalt ejede arealer kan Rudersdal Kommune (RK) anvende analysen til at fokusere på arealer der rummer store værdier og derfor bør bevares, samt udpege hvilke arealer der rummer potentialer for naturforbedring. På det grundlag kan man prioritere indsatser, der bidrager til forbedret sammenhæng imellem kommunens naturområder, når man inkluderer viden om naboarealer.

Hvis man efterfølgende tilføjer ejeroplysninger til analysen, bliver det muligt at se på større sammenhænge som rækker udover de kommunalt ejede arealer. Ofte vil private eller statsejede arealer kunne bidrage væsentligt til større kvalitet og sammenhæng i kommunens natur. Man vil dermed kunne få et overblik over hvor det giver størst mening at inddrage eksterne samarbejdspartnere, og hvilke lodsejere der bør prioriteres.

Udbyttet af en naturforbedrende indsats er meget afhængigt af hvor den placeres i forhold til eksisterende og omgivende natur. I princippet er potentialet for naturforbedring størst, der hvor naturkvaliteten er lavest. Det kan dog kræve en uforholdsmæssig stor indsats at løfte naturkvalitet i disse områder. Der hvor man får mest

naturværdi for sin indsats, er ofte i områder som allerede indeholder visse naturværdier, men som er forringet af f.eks. uhensigtsmæssig drift, eller påvirket af negative faktorer som f.eks. udledninger af spildevand til våd-områder. Her kan man opnå en stor naturforbedring ved at ændre driften eller fjerne de negative påvirkninger.

Arealer med lav naturværdi kan sagtens være interessante i forhold til naturforbedrende tiltag, hvis man tager højde for indsatsens størrelse ift. det mulige udbytte. Her vil arealets placering, og relevans i forhold til nærliggende naturområder have stor betydning.

Man kan lettere opnå betydelige forbedringer, ved at placere sin indsats i nærheden af områder med høj naturværdi, da man herigennem har mulighed for, at arter kan sprede sig fra de eksisterende naturområder til de nye, og på den måde skabe større sammenhæng.

Rudersdal Kommune har i forbindelse med kommuneplantemaerne til Grøn Danmarkskort udpeget områder med Naturbeskyttelsesinteresser (potentielle og eksisterende) og områder med Økologiske forbindelser (potentielle og eksisterende). I og nær disse områder vil naturforbedrende indsatser bidrage til større sammenhæng i naturområderne til gavn for biodiversiteten.

2 Analyse

Ønsket med analysen er i første omgang at screene sig frem til de arealer, hvor naturforbedrende indsatser kan få størst mulig værdi for natur og biodiversitet. Til analysen benyttes Bioscore fra biodiversitetskortet, som anvender de bedst tilgængelige data over tilstedeværelsen af rødlistede arter, naturtilstand og understøttende strukturer[1]. Rødlistede arter omfatter næsten truede (NT), sårbare (VU), truede (EN) og kritisk truede (CR) arter i Danmark. Tilstedeværelse af disse arter anvendes ofte som indikator for arealer med høj naturværdi. I og omkring disse arealer er der et særligt behov for at fjerne eventuelle negative påvirkninger og følge op med beskyttelse for at bidrage til at vende biodiversitetskrisen.

Bioscore i Biodiversitetskortet:

Bioscore < 4 uvæsentlige i naturforvaltningsøjemed

Bioscore 4-7 potentielt interessante og måske værd at undersøge nærmere eller udvikle naturen i

Bioscore 8-11 sandsynligvis områder med væsentlige naturværdier eller potentialer

Bioscore 12-19 formodes at være uerstattelige levesteder for rødlistede arter

Bioscoren består af en værdi fra 0-19 som tildeles alle 'pixels' af en 10 x 10 m skala. Da de forskellige typer af data som er anvendt til bioscoren, ikke er fuldstændige, er værdierne vejledende, men kan benyttes som en rettesnor. I konkrete projekter vil det give mening at supplere bioscoren med lokal viden, eventuelt baseret på yderligere naturundersøgelser.

I nærværende analyse arbejder vi med en gennemsnitlig bioscore for arealer opdelt på ejerforhold (kommunale, statslige og private). Arealer uden naturindhold (f.eks. veje) er ikke medtaget. Den gennemsnitlige score giver mulighed for på en enkelt måde at få overblik over hvilke områder i kommunen, som har størst naturindhold.

Den gennemsnitlige score betyder også, at arealerne kan indeholde delområder med både højere og lavere bioscore, end det der udtrykkes på kortet i Figur 2 (gennemsnittet). Derfor arbejdes der med en anden inddeling

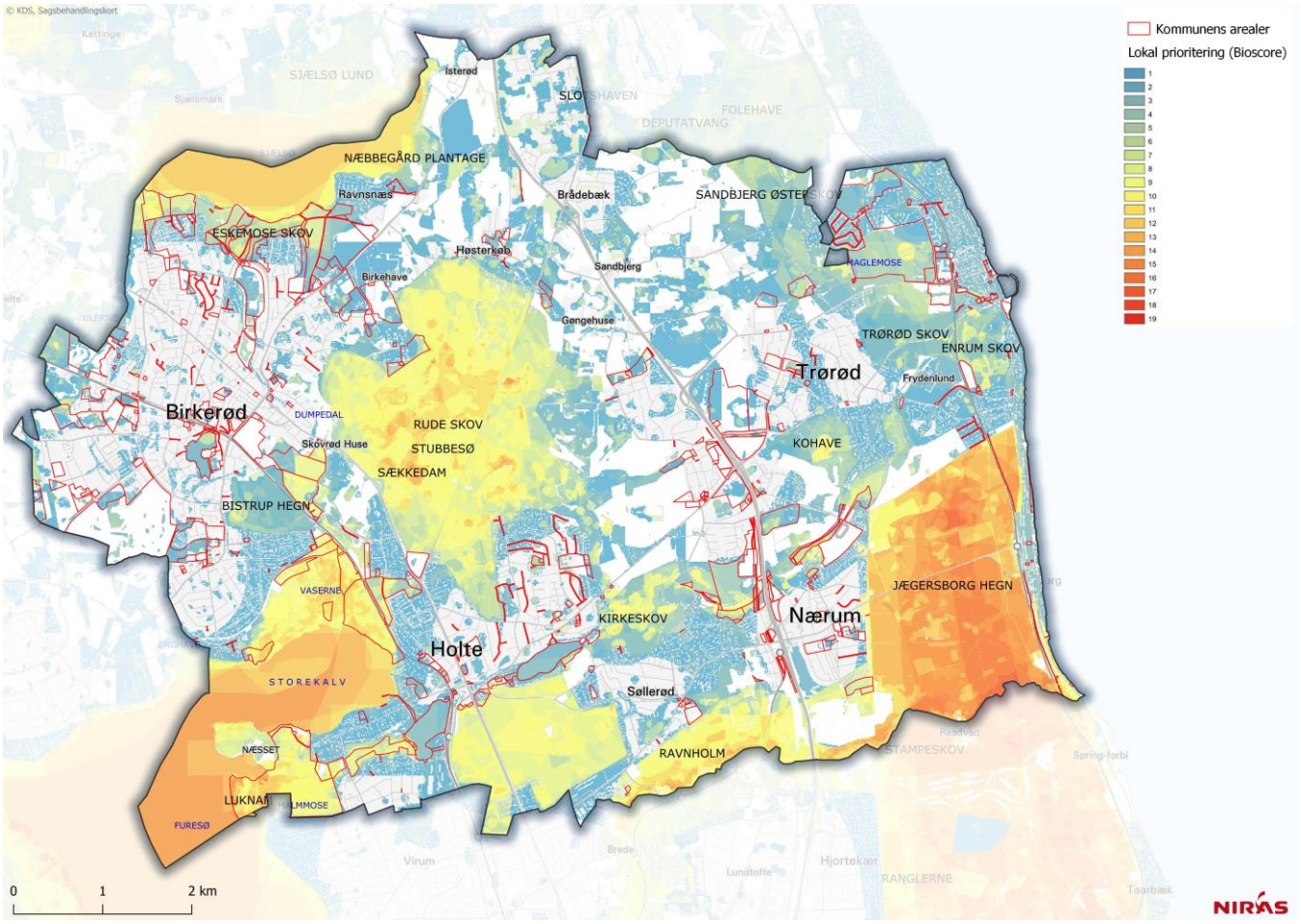
[1] Biodiversitetskortets bioscore

mellem de laveste værdier, for at mindske sandsynligheden for at vi "screener" arealer ud, der kan have naturværdi.

2.1 Fremgangsmåde for Analysen

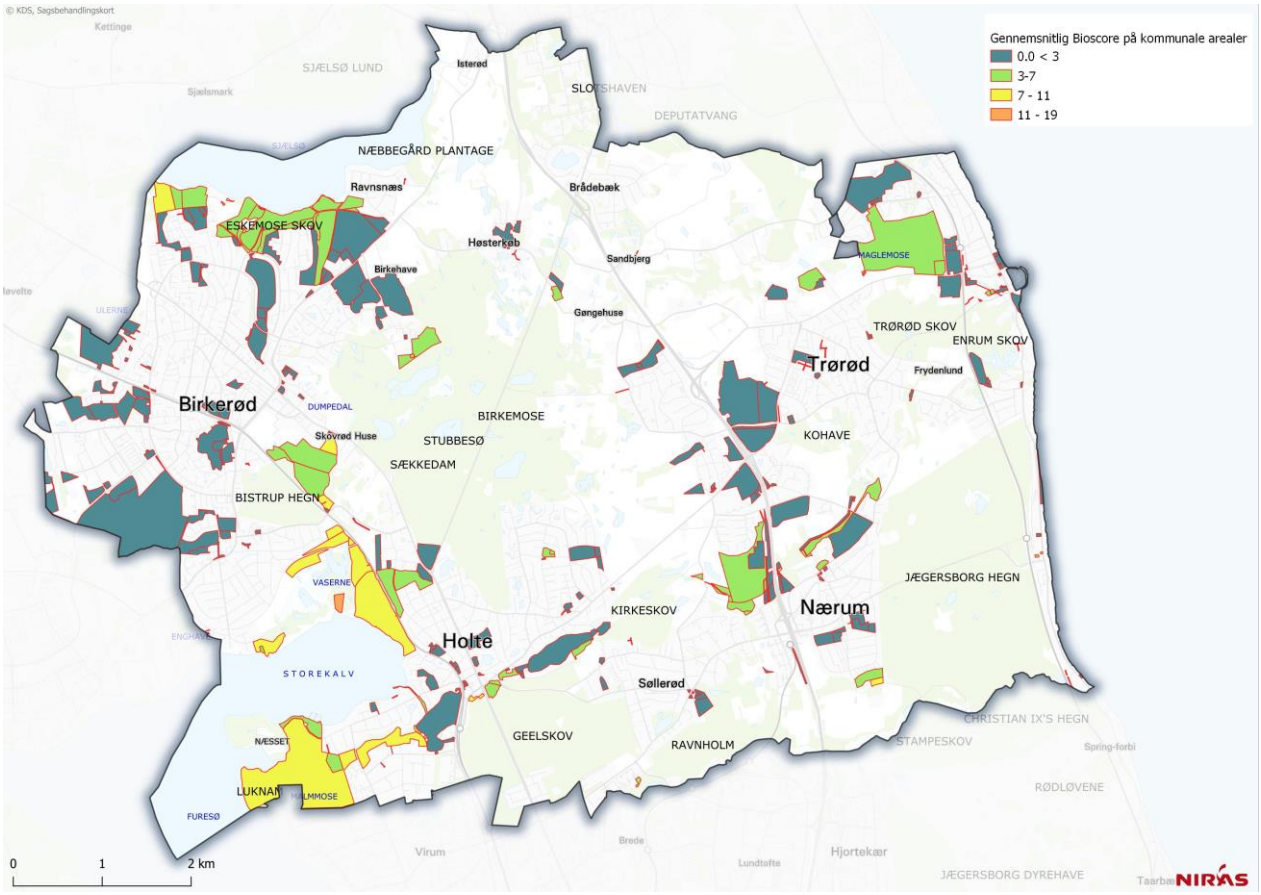
Analysens trin gennemgås herunder trin for trin for de kommunale arealer. For statslige og private arealer følger den samme proces, men resultatet vises uden den trinvise gennemgang.

1. Til analysens første skridt anvendes Rudersdal Kommunes arealer sammen med bioscoren.

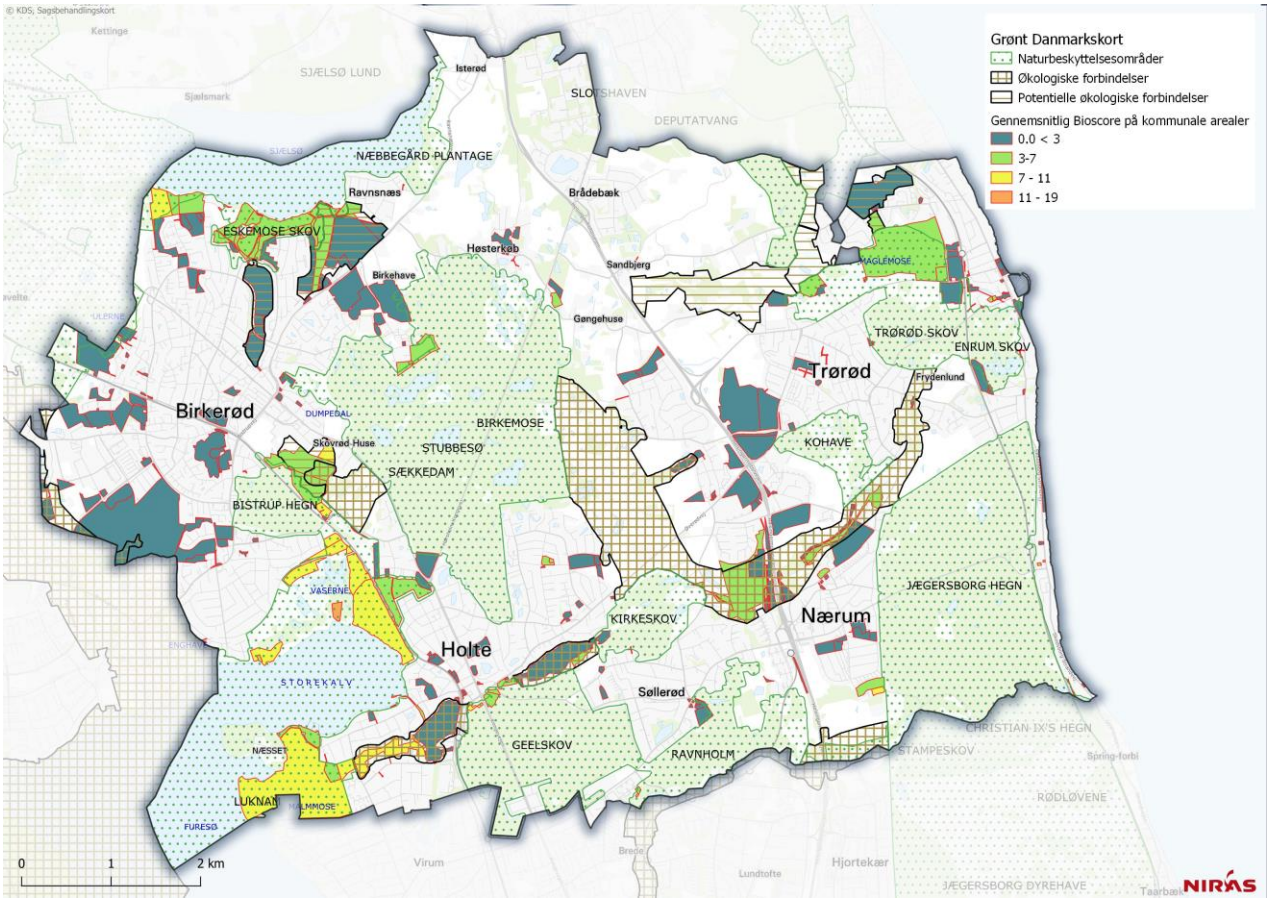
Figur 1 Kortet viser Bioscore og kommunalt ejede matrikler.

2. Der udregnes en arealvægtet gennemsnitlig bioscore for arealerne, hvorved vi får et billede af de forskellige arealers naturindhold. Den gennemsnitlige bioscore kategoriseres i denne analyse på følgende måde:
    - Gennemsnitlig bioscore 0<3 =lav
    - Gennemsnitlig bioscore 3-7 = moderat
    - Gennemsnitlig bioscore 7-11= god
    - Gennemsnitlig bioscore 11-19 = høj

Figur 2 Kortet viser den gennemsnitlige bioscore på kommunalt ejede matrikler. Rød indikerer høj naturværdi og blå og grøn er lav.

3. Arealerne sammenholdes med de økologiske forbindelser og områder med naturbeskyttelsesinteresser (Grønt Danmarkskort):

Figur 3 Kortet viser den gennemsnitlige bioscore på kommunalt ejede matrikler, samt afgrænsningen af arealer udpeget i Grønt Danmarkskort (der er ikke udpeget potentielle naturbeskyttelsesområder i Rudersdal Kommune).

3 Resultater

3.1 Kommunale arealer

Resultaterne for kommunalt ejede arealer viser, at den gennemsnitlige bioscore fordeler sig med ét areal med en værdi over 11, 18 arealer med en værdi mellem 7 og 11 og 59 arealer med en værdi mellem 3 og 7. Arealer under 3 (men over 0) tæller 252.

Tabel 1 Tabel over antallet af kommunalt ejede arealer inden for forskellige intervaller af bioscore.

Gennemsnitlig Bioscore	**Lav 0<3**	**Moderat 3-7**	**God 7-11**	**Høj 11-19**
Antal	252	59	18	1

Analysen viser derudover, at de kommunalt ejede arealer med højest naturindhold (bioscore 7-19) ligger i tilknytning til Furesøen, særligt ved Vaserne og Furesøpark skov. Særligt i disse områder vil det være relevant at

se nærmere på, hvordan man bedst bevarer og beskytter de værdier, der er til stede. Det bør indebære en vurdering af tilstedeværelsen af naturlige processer, og trusler imod disse.

Analysen viser ligeledes hvilke arealer der har moderat naturindhold (bioscore 3-7). Disse områder er interessante fordi de kan rumme store potentialer for naturforbedring. En del af arealerne har sandsynligvis opnået høj bioscore på grund af nærhed til andre arealer med stor naturværdi. Disse arealer har også potentiale til at øge sammenhængen mellem eksisterende naturområder og er derfor relevante at prioritere i forhold til kommende indsatser.

Områderne ved Vaserne og Furesøpark Skov er i kraft af deres forbindelse og nærhed til Furesøen, bestående af sammenhængende våde naturtyper, der strækker sig over skel. I planlægningen af naturforbedrende indsatser bør man overveje at inddrage de relevante private og statslige aktører, som forvalter naboarealer.

Ved Eskemose Skov syd for Sjælsø findes der højt naturindhold i flere af kommunens arealer som indeholder mange § 3-naturtyper. Arealerne ligger helt eller delvist indenfor arealer udpeget i Grønt Danmarkskort, og det vil give mening at se nærmere på en bedre sammenhæng og potentialer for naturforbedring her. Også her findes private naboarealer med et naturindhold som gør dem potentielt interessante, ift. inddragelse i planlægningen af evt. naturforbedrende tiltag.

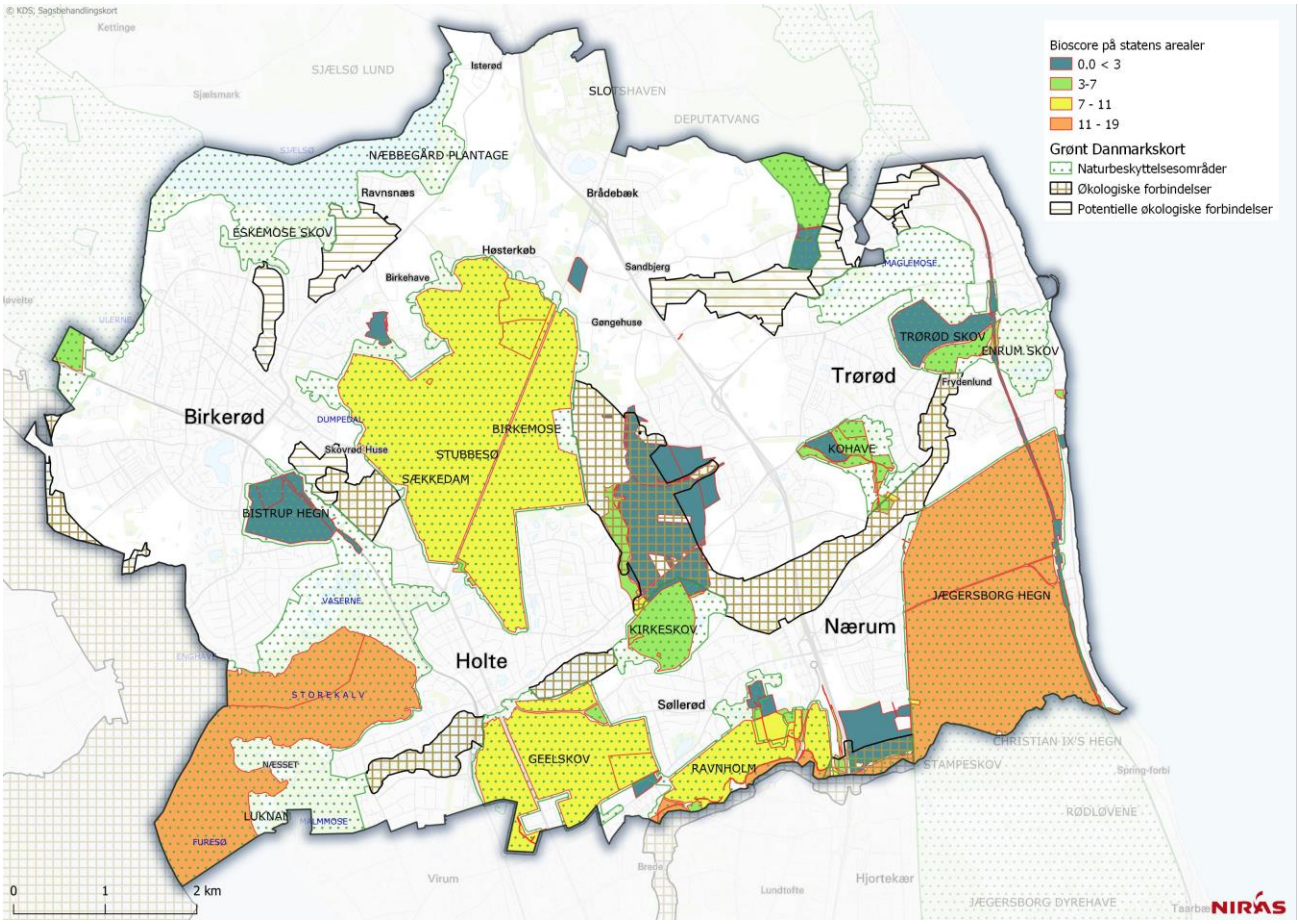
I den økologiske forbindelse mellem Kirkeskoven og Trørød skov løber Kikhanerenden, hvor der er flere kommunale og private arealer, med en gennemsnitlig bioscore der indikerer potentialer. Her bør indsatser fokusere på at skabe højere kvalitet og sammenhæng mellem naturområder langs vandløbet, som vil bidrage til en stærkere funktion som økologisk forbindelse.

I Maglemosen har man i kraft af de fine naturværdier og at det er et af kommunens største naturarealer, potentialet til at iværksætte naturforbedrende tiltag der kan skabe rigtig stor værdi. Der findes allerede igangværende tiltag som helårsgræsning på dele af arealet. Der er nærliggende private og statslige arealer der kan være relevante at inddrage.

3.2 Statsejede arealer

Som det fremgår af Figur 4 har flere af de statsejede arealer i Rudersdal Kommune en høj bioscore. Når arealerne med en høj gennemsnitlig bioscore samtidig har et stort areal, angiver det, at der samlet set er meget store naturværdier til stede her. De fleste af de statslige arealer med høj bioscore ligger i arealer udpeget i Grønt Danmarkskort som områder med naturbeskyttelsesinteresser. Flere af dem er udpeget som Natura 2000 områder. For Natura 2000 områder udarbejdes der handleplaner der skal sikre bevarelsen og forbedringen af de særskilte naturværdier. Det giver således mening at biodiversitetsstrategien fokuserer på de økologiske forbindelser. Der findes indenfor de økologiske forbindelser statslige arealer, hvor der er mulighed for at

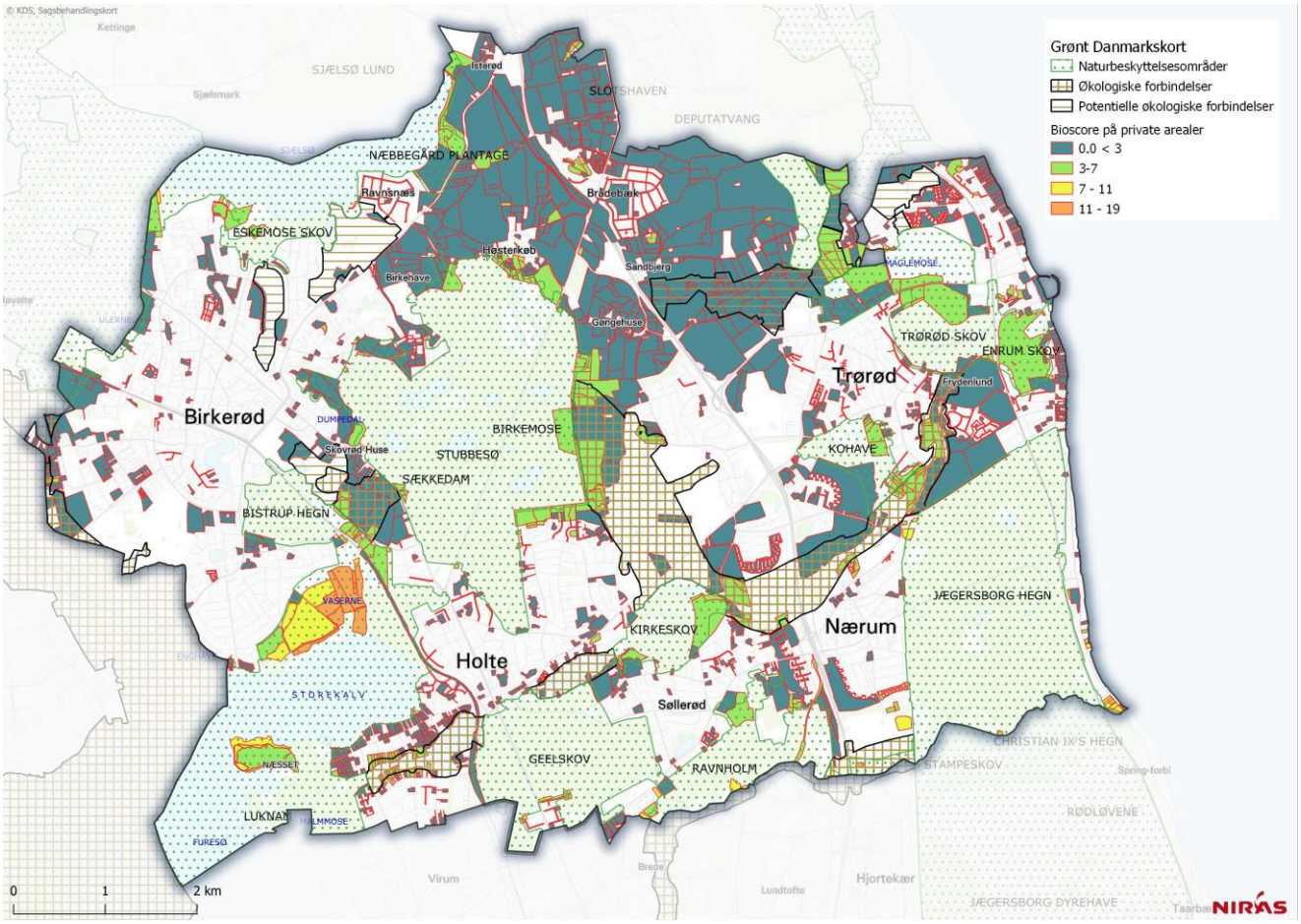
iværksætte indsatser, der i samspil med naturforbedrende tiltag på kommunale og private arealer, har potentiale til at skabe stærkere økologiske forbindelser.

Figur 4 Kortet viser statsejede arealers gennemsnitlige bioscore samt arealer udpeget i Grønt Danmarkskort.

3.3 Privatejede arealer

Især de privatejede arealer i Vaserne, og ved Furesøpark Skov indeholder en høj gennemsnitlig bioscore (se Figur 5). Dernæst findes der en del arealer, hvis høje bioscore sandsynligvis skyldes nærhed til andre arealer med stor naturværdi, da nærliggende naturområder med høj bioscore, øger værdien for et givent areal. En del af de privatejede arealer med en gennemsnitlig bioscore mellem 3 og 7 befinder sig inden for Grønt Danmarkskort. I landområdet nord og nordøst for Rude Skov, er der mange arealer med lav bioscore, hvilket sandsynligvis skyldes de mange græsningsarealer der findes her.

Figur 5 Kortet viser privatejede arealers gennemsnitlige bioscore samt arealer udpeget i Grønt Danmarkskort (viser kun arealer over 2000 m^2).

4 Fokusområder:

På baggrund af arealanalysen er fem fokusområder som har særlig betydning og potentiale for biodiversitet i Rudersdal Kommune, udvalgt.

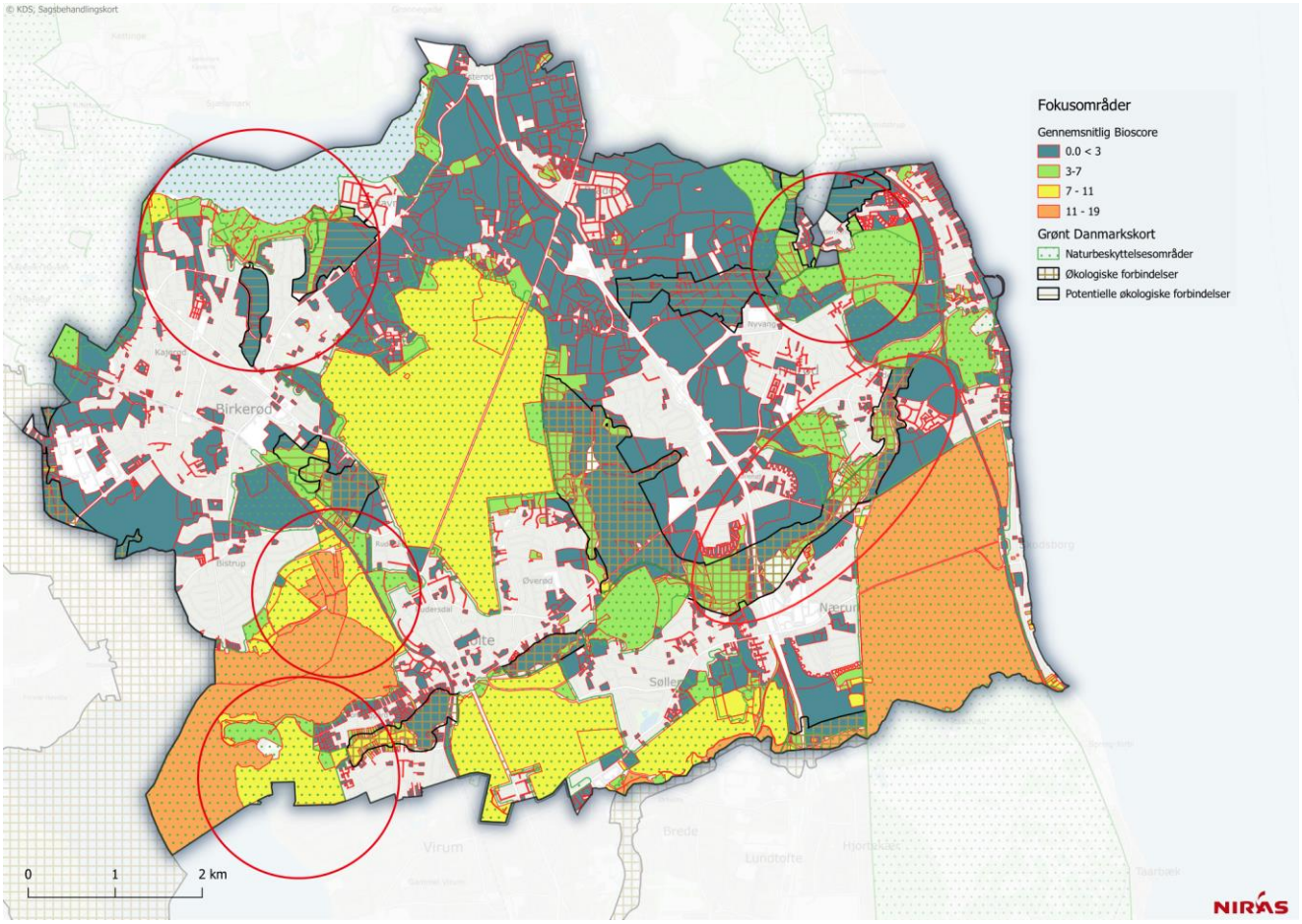
Områderne er udvalgt på baggrund af den eksisterende tilstand (Bioscore), ejerforhold samt tilknytning til forbindelseslinjer fra Det Grønne Danmarkskort. Tiltag der kan fremme biodiversitet i Rudersdal Kommune kan med fordel prioriteres inden for disse fokusområder. Man opnår den største effekt af de relevante tiltag, hvis de kan gennemføres i et samarbejde mellem flere private og offentlige ejere.

I fokusområderne kan indsatser udvælges og prioriteres ved at inddrage informationer om den nuværende beskyttelse og tilstedeværelsen af naturlige processer. Den samlede biodiversitetsværdi, som fx defineret af Dansk NaturIndikator[2]. DNI-scoren, er et produkt af tre faktorer: Tilstand, beskyttelse og processer. DNI kan betegnes som en målestok for, hvor effektivt forvaltningen af et naturområde bidrager til at standse tabet af biodiversitet. Bioscoren som vises på de følgende kort, repræsenterer kun "tilstand", mens fx §3 viser et eksempel på

[2] https://naturindikator.dk/

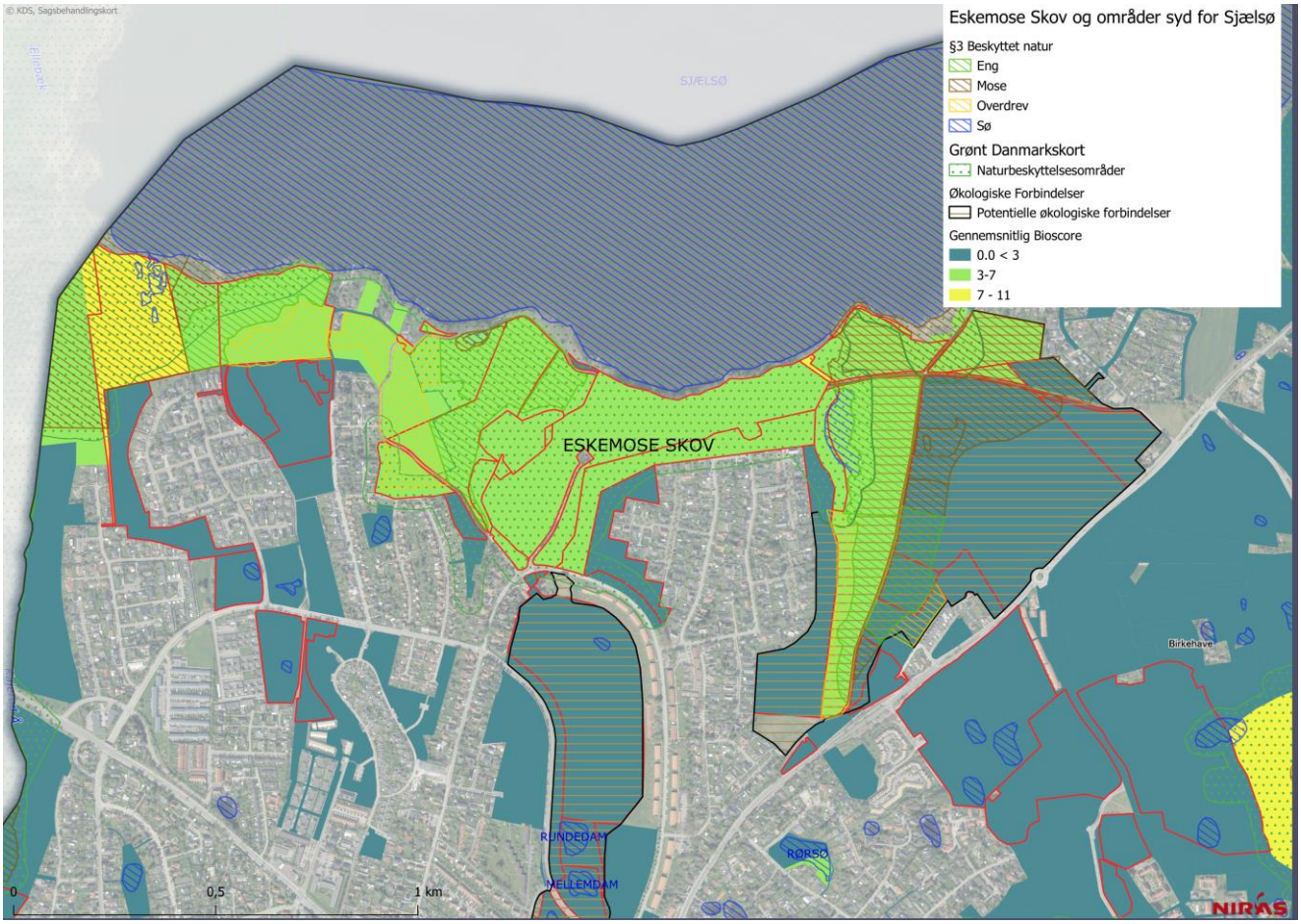
"beskyttelse". De relevante tiltag som kan fremme den samlede DNI-score i fokusområderne opdeles derfor i henholdsvis "beskyttelse" og "processer". Ved at ændre "beskyttelse" og/eller "processer" kan man opnå en forbedring af DNI-scoren. Forbedring af processer vil på sigt medføre forbedring af tilstand.

Da bioscoren og DNI benytter offentlige tilgængelige data, der kan være mangelfulde, vil det i det efterfølgende arbejde være hensigtsmæssigt at inkludere evt. lokal vide om eksisterende naturpleje, naturtilstand og artsforekomster.

Figur 6 Figuren viser de udvalgte fokusområder og arealers gennemsnitlige bioscore.

4.1 Eskemose skov og naturarealer syd for Sjæslø

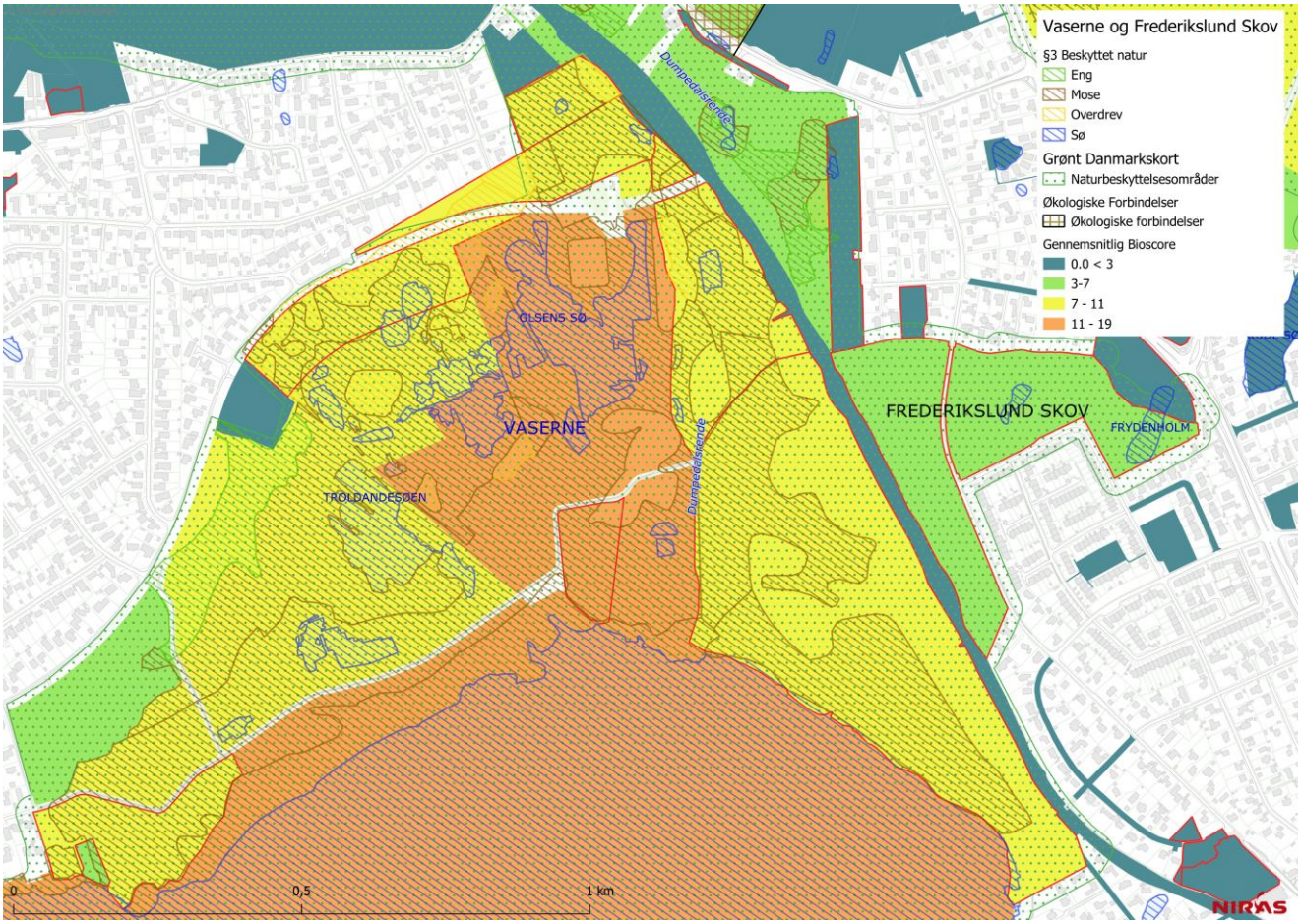
Figur 7: Gennemsnitlig bioscore for delområderne i Eskemose Skov. Kommunalt ejede arealer er vist med rødt omrids,

Der er i området syd for Sjælsø og omkring Eskemose Skov flere kommunale naturarealer indenfor udpegningerne i Grønt Danmarkskort. Arealerne har generelt en bioscore, der indikerer, at der kan være potentiale for at højne naturværdien med naturforbedrende indsatser.

Indsatser i området omkring Eskemose Skov bør fokusere på at undersøge hvilke naturlige processer der kan introduceres, der hvor de eventuelt mangler.

Der er i området omkring Eskemose Skov mange §3-områder, også uden for Grønt Danmarkskort, og ved næste revision af Grønt Danmarkskort vil det være hensigtsmæssigt at se på muligheder for at inkludere disse.

4.2 Vaserne og Frederikslund Skov

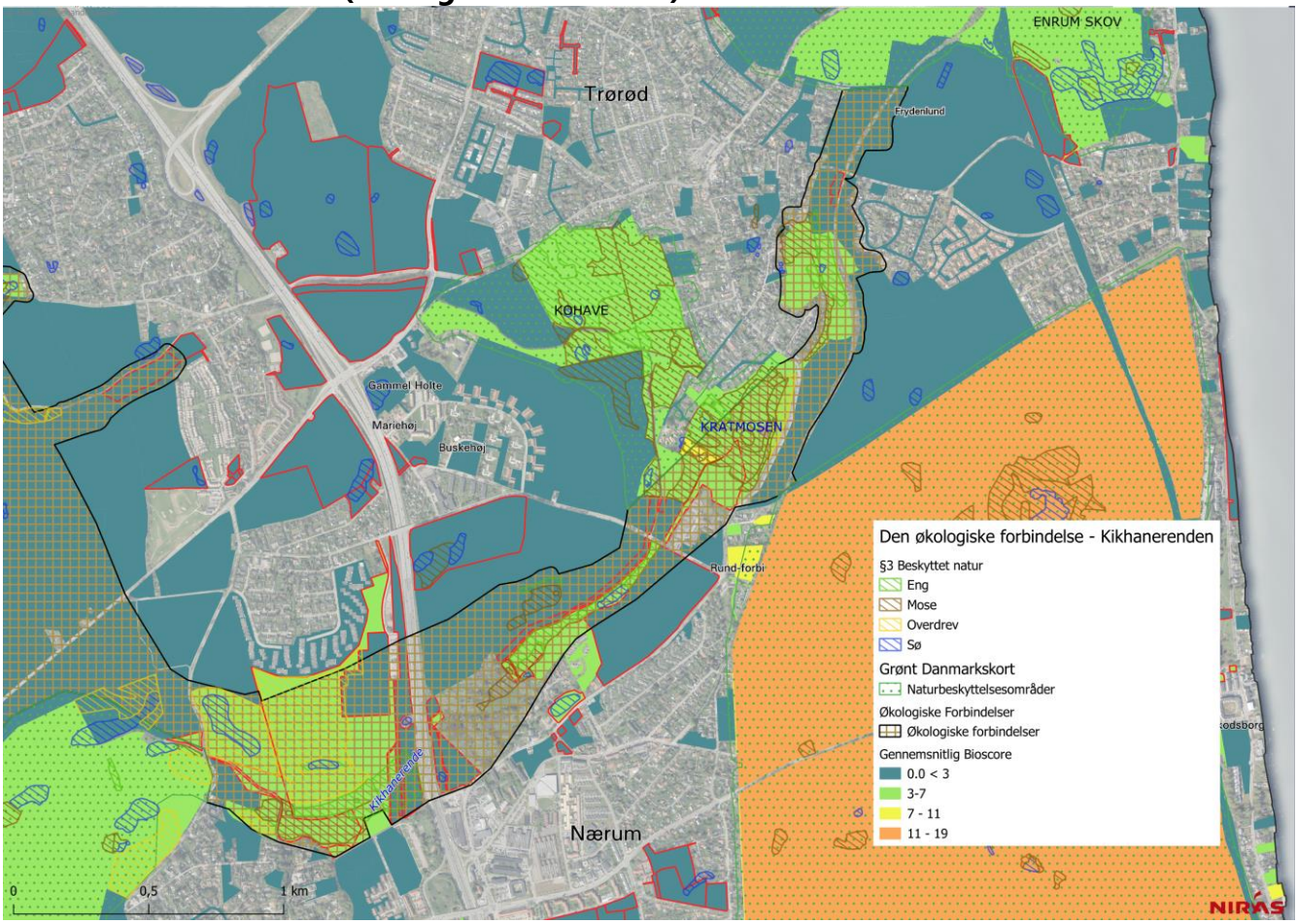

Figur 8 Gennemsnitlig bioscore for delområderne i Vaserne og Frederikslund Skov. Kommunalt ejede arealer er vist med rødt omrids,

Vaserne udgør et af de naturområder i Rudersdal Kommune som har den allerhøjeste biodiversitet, og det afspejler sig i kortet med kommunens arealers gennemsnitlige bioscore. Det gælder også de private og statsejede områder, og alle indsatser her bør ses i en større sammenhæng. Når naturindholdet er så højt som det er tilfældet her, bør der være et fokus på at bevare værdierne igennem beskyttelse og bevarelse af naturlige processer.

Rudersdal Kommune kan benytte DNI som værktøj til at screene arealer for det nuværende niveau af beskyttelse og processer, og på den måde finde frem til om der er forbedringspotentialer til de allerede mange gode tiltag der har været igangsat i området. Denne screening bør inkludere forholdene i de privatejede og statslige arealer, da der imellem områderne i Vaserne er en stor sammenhæng.

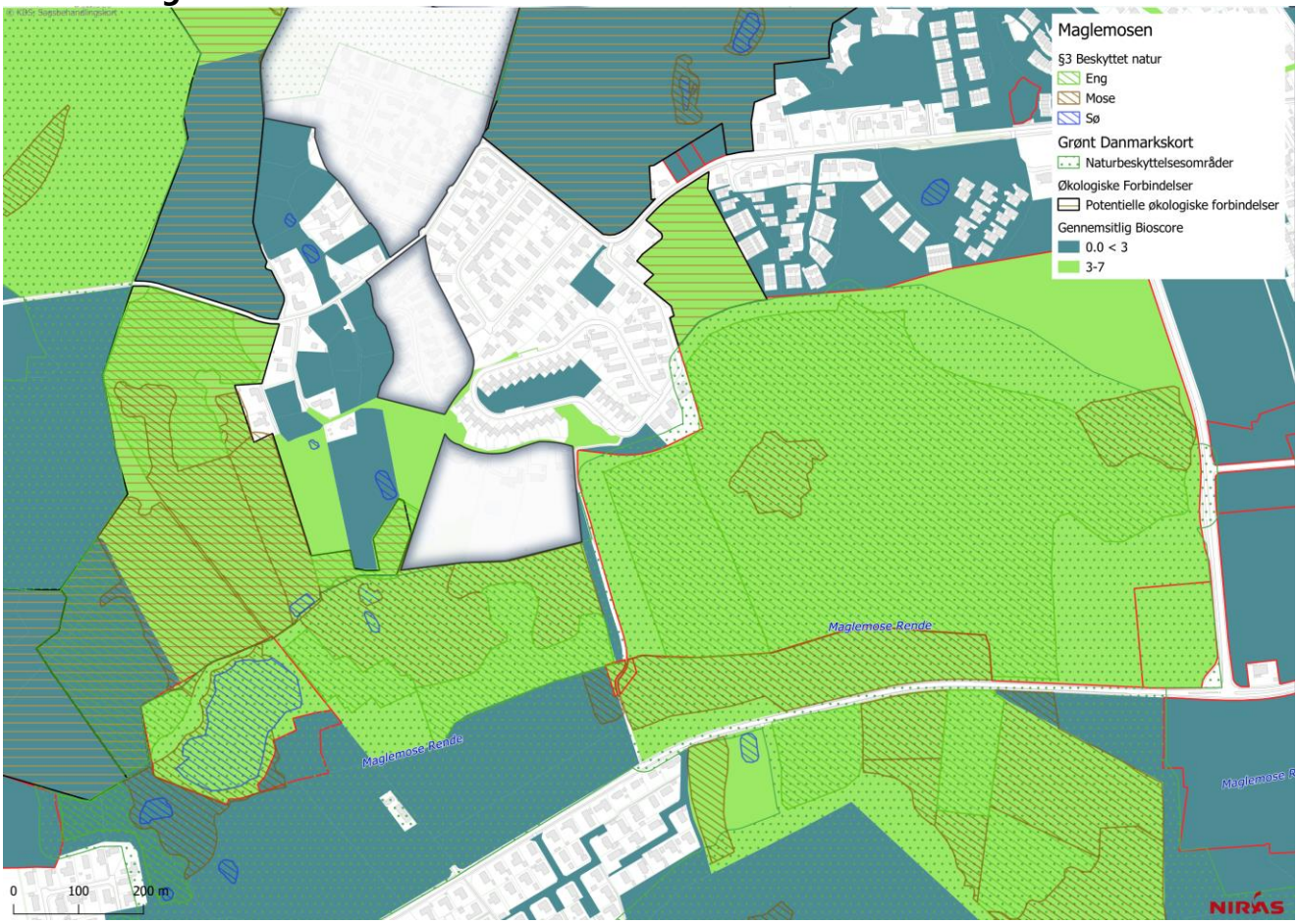
4.3 Kikhanerenden (økologisk forbindelse)

Figur 9 Gennemsnitlig bioscore for områder langs Kikhanerenden. Kommunalt ejede arealer er vist med rødt omrids,

Der er flere kommunale arealer langs Kikhanerenden med lav og moderat bioscore. Der findes en del § 3-beskyttet natur, og nogle af arealerne afgræsses. Indsatser bør prioriteres efter, om de bidrager til at forøge tilstedeværelsen af naturlige processer, som kan være med til at højne naturtilstanden og forøge sammenhængen mellem naturområder. Der findes flere private og statsejede arealer som det sandsynligvis giver mening at inddrage bl.a. i Kratmosen

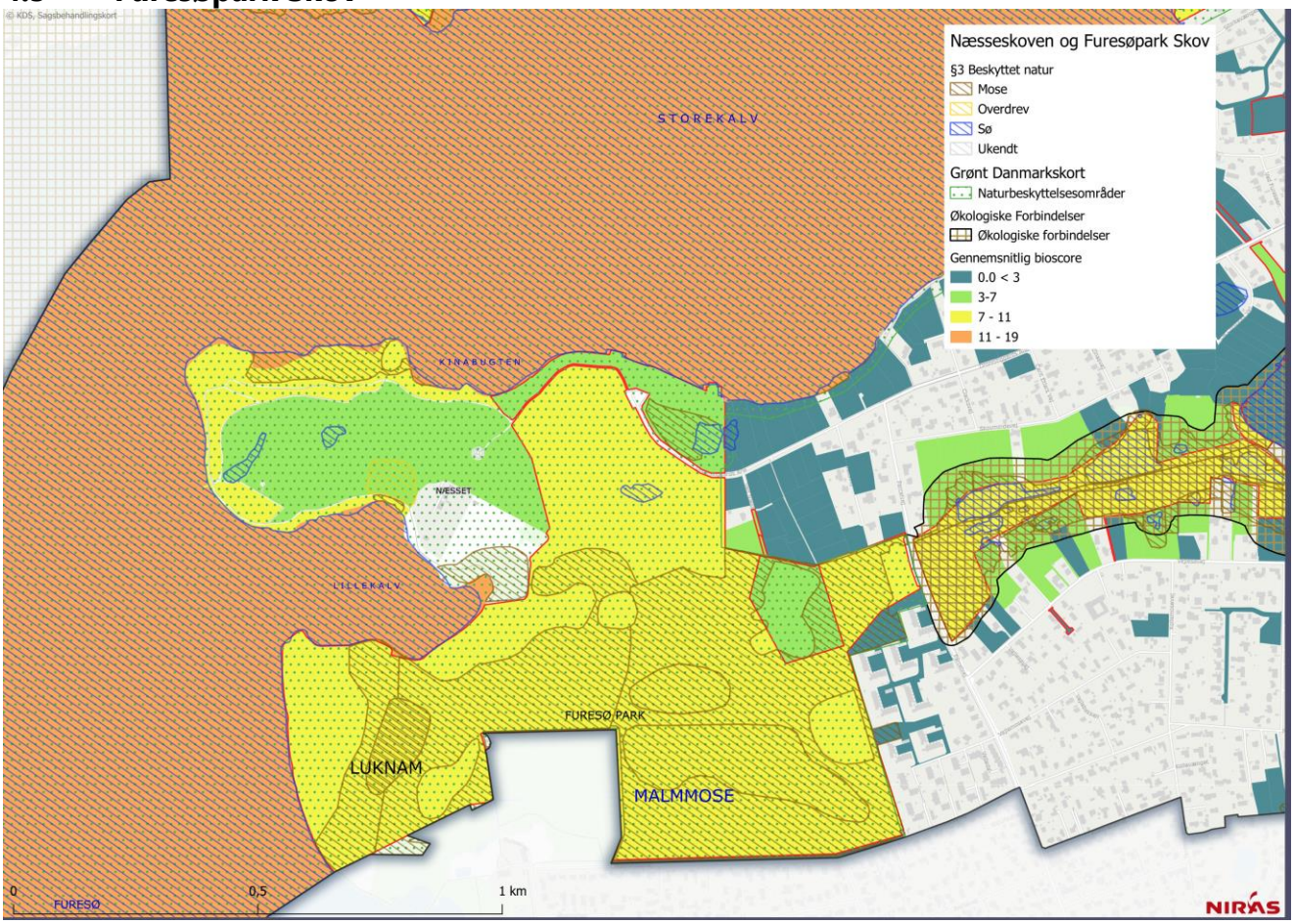
4.4 Maglemosen

Figur 10 Gennemsnitlig bioscore for arealer i og ved Maglemosen. Kommunalt ejede arealer er vist med rødt omrids,

I Maglemosen er der helårsgræsning på dele af de kommunalt ejede arealer, og der er således allerede naturforbedrende indsatser i gang. Maglemosen ligger i et område udpeget som naturbeskyttelsesområde i Grønt Danmarkskort, og flere nærliggende arealer er udpeget som potentielle økologiske forbindelser. I disse områder er det oplagt at se på muligheder for naturforbedrende indsatser. Det samme gælder for flere naturarealer udenfor den potentielle økologiske forbindelse. Både arealer indenfor og udenfor den potentielle økologiske forbindelse kan være med til at øge naturkvaliteten og sammenhængen imellem områder. Mange af de nærliggende arealer er privat- og statsejede.

4.5 Furesøpark Skov

Figur 11 Gennemsnitlig bioscore for områderne i Furesøpork Skov. Kommunalt ejede arealer er vist med rødt omrids,

I naturområderne i Furesøpark Skov og Malmmosen er den gennemsnitlige bioscore god. Det viser, at områderne indeholder værdifulde naturarealer, hvilket bl.a. omfatter nogle af kommunens § 3-arealer med den højest estimerede naturtilstand. Der udføres i dag flere forskellige naturplejetiltag som bl.a. skal sikre, at de værdifulde moser ikke gror til.